

Kansen voor een circulair Teylingen

Beeldvormende presentatie - HANDOUT

Karlijn Bakker, Joran Straatman & Lina Penninkhof

Komend half uur…

1. Opdracht
2. Landelijke ontwikkelingen circulaire economie
3. Resultaten en conclusies verkenning
4. Aanpak voor beleidsvorming circulaire economie
5. In gesprek met u!

Opdracht & team

- Teylingen is ambitieus wat betreft duurzame ontwikkeling. Circulair is onderdeel hiervan.
- “Hoe naar Circulair Teylingen?”
- KplusV: verkennende quick scan (2021)
  - Intern: documentanalyse
  - Intern: interviews
  - Extern: voorbeelden andere gemeenten
- Nu: einde quick scan, start verdiepende en beleidsvormende fase

Karlijn Bakker

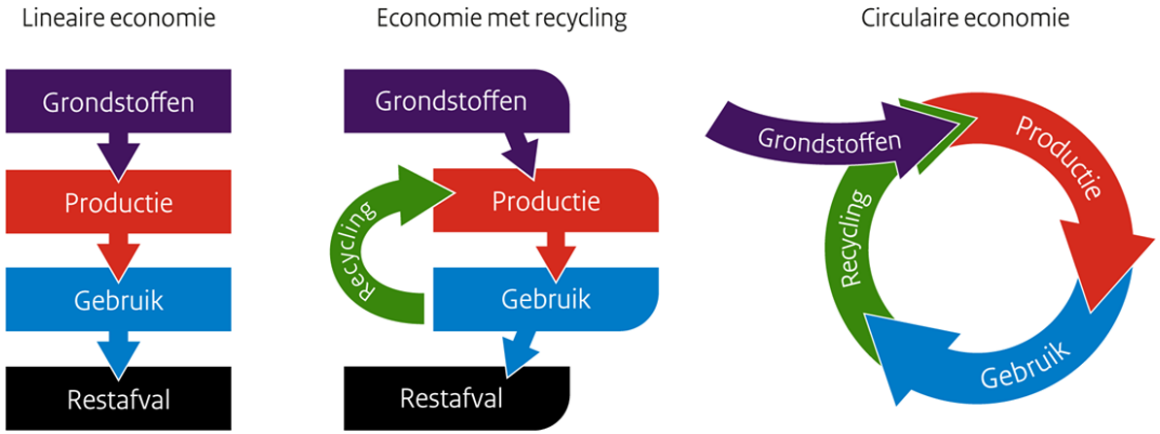

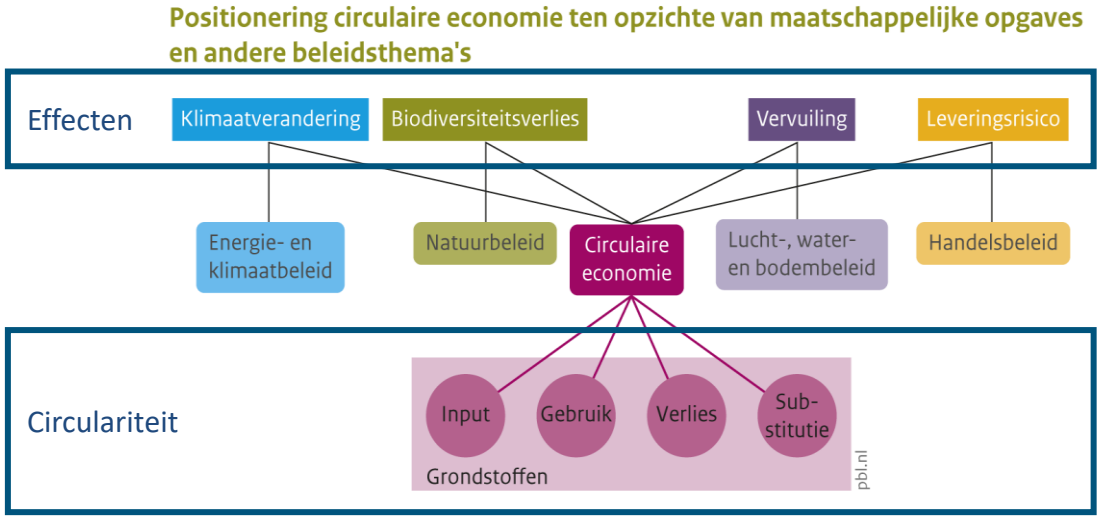
Lina Penninkhof

Joran Straatman

Circulaire economie in 2 modellen

Bron: PBL

Landelijke ontwikkelingen CE

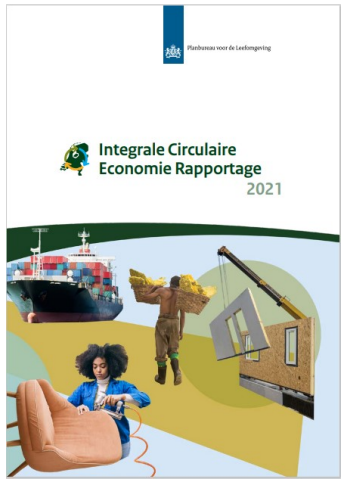

Rijksbrede programma Circulaire economie

Vijf transitieagenda's

NEDERLAND CIRCULAIR! VERSNELLINGSHUIS

Kamerbrief doelstellingen en roadmaps

2016

2017

2018

2019

2021

2022

In voorbereiding: Nationaal Programma Circulaire Economie. Verwachte toezending aan Tweede Kamer: eind 2022

Landelijke ontwikkelingen CE

2016

Het kabinet schetst hoe onze economie kan veranderen naar een duurzame, volledig circulaire economie in 2050. Het programma omschrijft wat nodig is om zuiniger en slimmer met grondstoffen, producten en diensten om te gaan.

Rijksbrede programma Circulaire economie

2017

In januari 2017 hebben 180 partijen in Den Haag het Grondstoffenakkoord ondertekend. Hierin staan afspraken om de Nederlandse economie te laten draaien op herbruikbare grondstoffen. Het akkoord is ondertekend door diverse partijen uit de overheid, het bedrijfsleven, de vakbeweging en milieuorganisaties.

2018

De Rijksoverheid heeft samen met ondertekenaars van het Grondstoffenakkoord 5 transitieagenda's opgesteld. Het gaat om de transitieagenda's Kunststoffen, Consumptie-goederen, Maakindustrie, Bouw en Biomassa en Voedsel. Hierbij is gekozen voor 5 sectoren en ketens die belangrijk zijn voor onze economie en die het milieu belasten. Omslag naar circulaire economie versnellen

Vijf transitieagenda's

2019

leren voor morgen

NEDERLAND CIRCULAIR! VERSNELLINGSHUIS

De activiteiten die door de transitieagenda's worden uitgevoerd, staan in het Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie. Het Uitvoeringsprogramma kent daarnaast dwarsdoorsnijdende thema's, zoals wet- en regelgeving, ondernemerschap, monitoring, marktprikkels, circulair inkopen en ontwerp, kennis en innovatie.

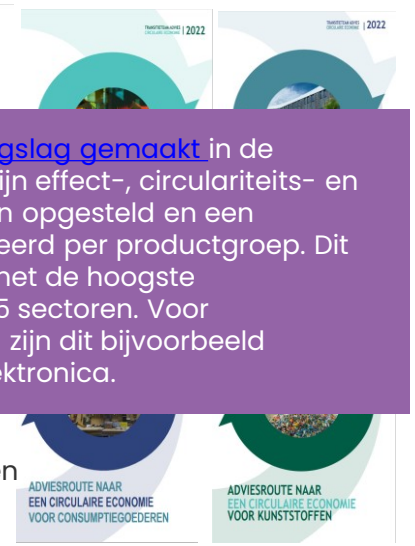
2021

Iedere twee jaar inventariseert het PBL de status van de circulaire economie en doet aanbevelingen. Belangrijke conclusie: de grondstoffenefficientie gestegen, maar totaalgebruik toegenomen. Aanbevelingen:
Belangrijke aanbevelingen:
1) Dwang en drang nodig
2) Integraal beleid
3) Stellen concrete doelstellingen

2022

Kamerbrief doelstellingen en roadmaps

Er is een concretiseringslag gemaakt in de transitieagenda's. Er zijn effect-, circulariteits- en prestatiedoelstellingen opgesteld en een adviesroute geformuleerd per productgroep. Dit zijn productgroepen met de hoogste milieubelasting in de 5 sectoren. Voor Consumptiegoederen zijn dit bijvoorbeeld meubels, textiel en elektronica.

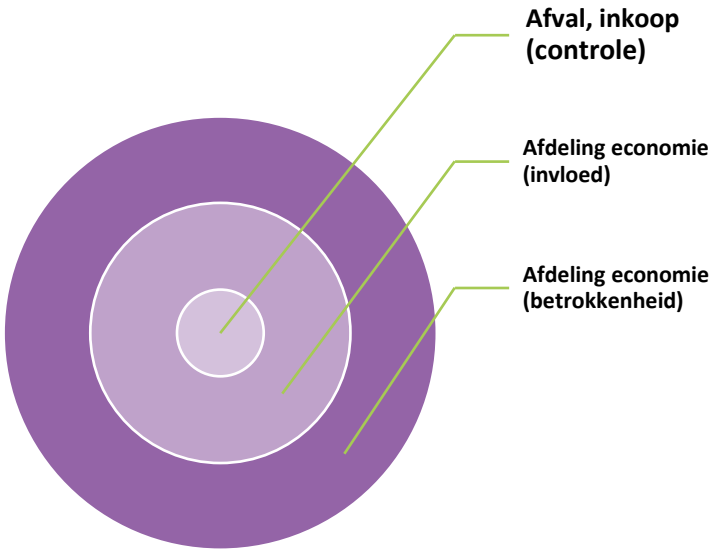

In voorbereiding: Nationaal Programma Circulaire Economie. Verwachte toezending aan Tweede Kamer: eind 2022

Resultaten Quick Scan

Over de verkennende quick scan

Documentanalyse	Gesprek met:
Duurzame ontwikkeling 2020-2024	Wethouder duurzaamheid
Inkoopbeleid 2021 + 2022	Beleidsmedewerker inkoop
Afval en grondstoffenbeleid 2020-2024	Beleidsmedewerker afval en grondstoffen
Economische visie duin en bollenstreek 2030	Beleidsmedewerker economie

Duurzame ontwikkeling

- Prioritering van het uitvoeringsprogramma geschiedt op basis van de **drie** opgaven met de grootste dreigingen, grootste kansen en grootste gemeentelijke invloed op resultaten

- CO2- reductie (energietransitie)

- Klimaatadaptatie en biodiversiteit

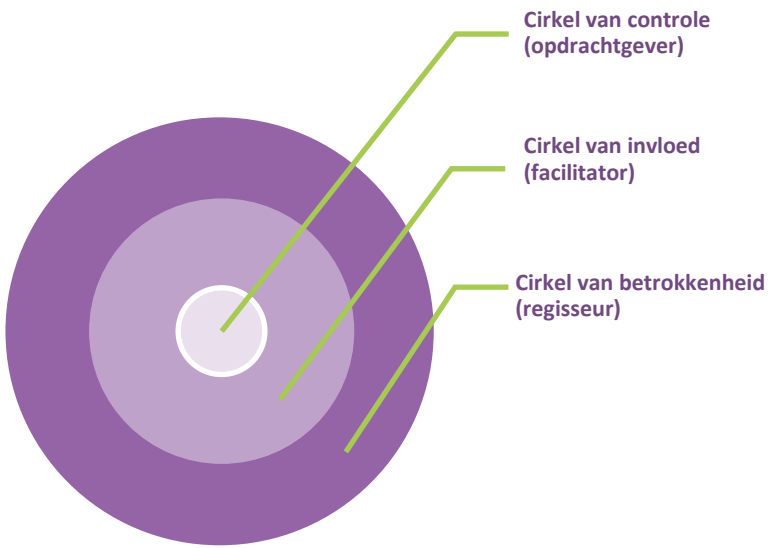

- Circulaire economie.

Teylingen zoekt naar **synergie** tussen deze drie opgaven

Welke rol ziet Teylingen voor zichzelf?

Vijf verschillende rollen

Opdrachtgever	Facilitator	Regisseur
Als duurzame werkorganisatie/dienst verlener gemeentelijke taken organiseren.	Faciliteren van kansrijke initiatieven uit de samenleving.	Kennis en bewustzijn van eigen handelen van inwoners en bedrijven helpen vergroten.
Een voorbeeldfunctie door de gemeentelijke organisatie bij duurzame ontwikkelingen.		Een sturende rol.

*De rollen zijn opgenomen in het programma duurzame ontwikkeling 2020-2024

Eigen organisatie: Inkoop

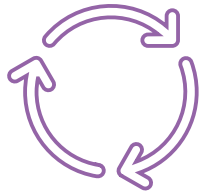
Via het inkoopbeleid draagt de gemeente direct bij aan een duurzame en circulaire economie. De gemeente Teylingen heeft het **Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI) ondertekend**. Een belangrijke afspraak in dit Manifest is het komen tot een Actieplan MVI. In 2018 zijn de werkprocessen in samenspraak met Stichting Rijk herzien. In het actieplan MVI zijn de volgende ambities opgenomen:

- realiseren van energieneutraal inkopen in 2025
- circulair handelen bij inkopen in 2025
- maximaal behoud en verbetering van natuurlijk kapitaal, van de ecologische structuur en biodiversiteit in 2025.
- realiseren van zoveel mogelijk sociale inclusie in de maatschappij in 2025.

Daarnaast vermeld het inkoopbeleid dat de gemeente openstaat voor **nieuwe** ontwikkelingen, technieken, inkoopmodellen (zoals business-as-a-service) en **innovatieve aanbestedingsvormen**.

Eigen organisatie: Afval

- Met betrekking tot het afvalbeleid is het voor de gemeente van belang om te **conformeren** aan Landelijk afvalbeheerplan 2017-2029, het Uitvoeringsprogramma VANG, Nederland Circulair 2050 & Grondstoffen-akkoord, Uitvoeringsprogramma CE 2019-2023, Raamovereenkomst verpakkingen 2013-2022.

- De gemeente wil voldoen aan landelijke VANG-doelstellingen voor huishoudelijk afval 2020: Dat betekent 75% scheiding van huishoudelijk afval en maximaal 100 kg restafval per persoon per jaar Vervolgens wil de gemeente in **2025 maximaal 30 kg** restafval per persoon per jaar hebben. Ook wordt er ingezet op het hergebruiken van gemeentelijke afvalstromen voor de buitenruimte: bladafval, bermgras, bomen. De gemeente zat in jaar 2021 **127 kg** per inwoner restafval (inclusief grof).

Faciliteren en regisseren

- In het coalitieakkoord van Teylingen is opgenomen dat de gemeente zich inzet voor de transitie naar een circulaire economie en daarin **het bedrijfsleven stimuleert**.

- In de economische regioagenda **Duin en bollenstreek 2030** is zeer beperkt aandacht voor circulariteit.

- Het lijkt waarschijnlijk dat de **Stichting Economic Board** een rol kan vervullen. Dit bevindt zich echter nog in een oriënterende fase over hoe om te gaan met dit onderwerp. Er wordt wel gesproken over focus op duurzame ontwikkeling

Conclusies

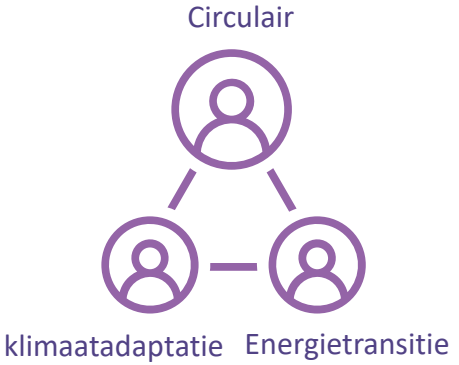
1. Uit de gesprekken en documenten valt op te maken dat er wel degelijk **al ontwikkelingen plaatsvinden** die voor een deel gerelateerd kunnen worden aan het thema circulariteit, maar dat dit nog vooral op zichzelf staande acties zijn die niet vanuit een integrale aanpak worden gemaakt.

2. In de gesprekken werden **eerste ideeën genoemd** voor het invulling geven aan een circulaire economie. Het is van belang om hier een verdiepingsslag in aan te brengen, te prioriteren en goed te onderbouwen voordat ze uiteindelijk mogelijk gaan landen in het circulair beleid. In het duurzaamheidsbeleid en in het afvalbeleid worden al keuzes gemaakt waarbij Teylingen zich al beweegt naar een circulaire gemeente.

3. Die keuzes moeten zich goed gaan verhouden tot het beleid en het uitvoeringsprogramma circulaire economie. **Verdiepende gesprekken en workshops** zullen bijdragen aan het aanscherpen van de ideeën die nu al leven. Waarna dit verder geconcretiseerd kan worden middels **actiepunten**.

Vervolg conclusies

4. Circulariteit gaat niet enkel om het domein afval en grondstof, maar loopt **dwars door de gehele organisatie heen**. Het speelt zich af binnen de domeinen beheer, ruimte, sociaal en interne dienstverlening. Daarbinnen dient de energietransitie zo circulair mogelijk plaats te vinden, alsmede de maatregelen die genomen worden om klimaat adaptief te zijn als gemeente.

5. De uitdaging is om iedereen mee te nemen en bewust te laten worden van de verantwoordelijkheid binnen haar eigen functie om circulariteit te integreren. Ook inkopers hebben met het onderwerp te maken, of het sociaal domein waar onderwijs een taak heeft bij het bewustwordingsproces, evenals de bedrijfssecretaris van de gemeente die een rol moet pakken om **bedrijven aan te sporen**.

6. De activiteiten moeten zoveel mogelijk verbonden worden aan **concrete, meetbare doelen** op de langere termijn.

Vervolg: beleid en uitvoeringsprogramma

Door de wethouders duurzame ontwikkeling en economie is de wens uitgesproken om tot een **uitvoeringsprogramma** te komen voor ontwikkelingsrichtingen van de circulaire economie.

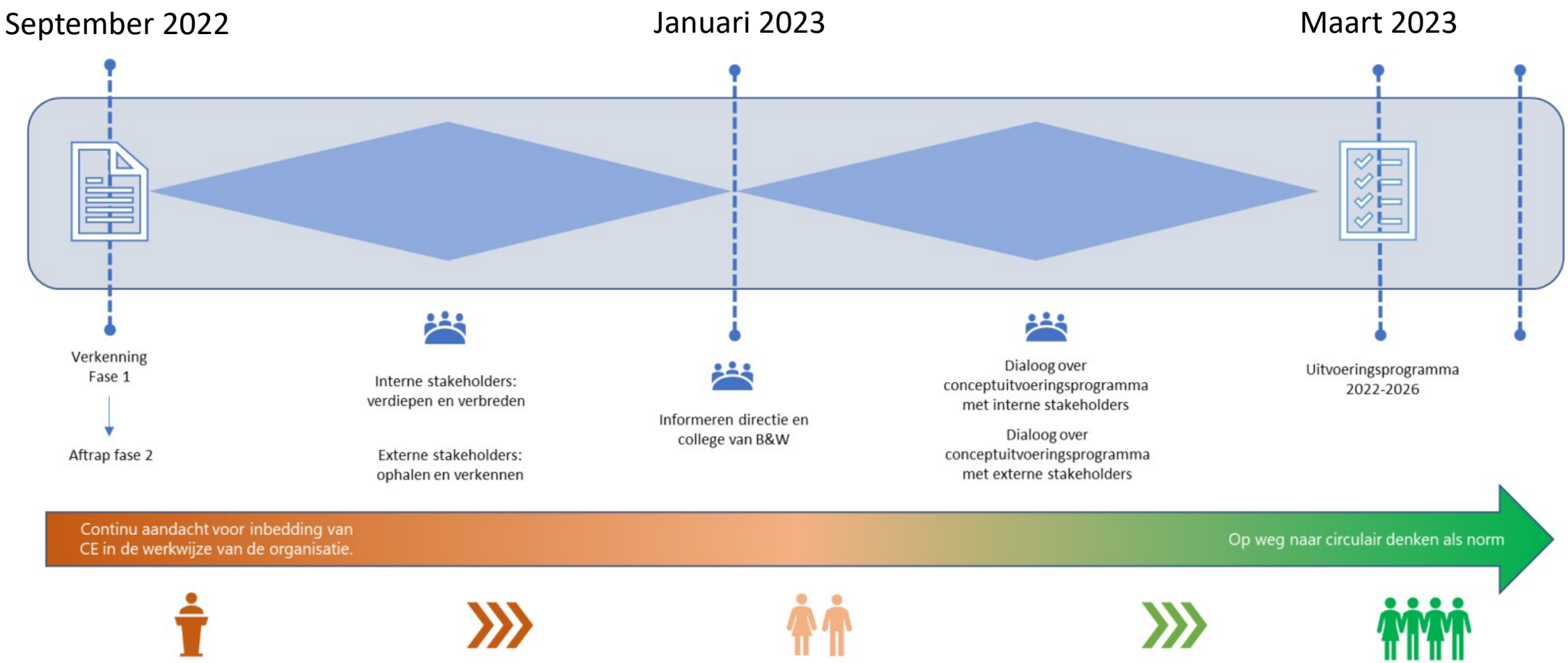
Het uitvoeringsprogramma komt in de komende periode tot stand, als onderdeel van het beleidsplan

Het beleidsplan is een samenhangende agenda op het gebied van circulariteit die:

1. **mimimaal** aansluit bij landelijke ambities en circulariteitsdoelstellingen;
2. aansluit bij **ontwikkelingen in de regio** (Bollenstreek, Zuid-Holland);
3. synergie vormt met de andere programmalijnen uit het samenhangend Plan Duurzame Ontwikkeling 2020-2024, waarbij Circulaire Economie als onderwerp dwars door de andere thema's heen loopt en andere relevante beleidsvelden hierom betrokken worden bij het opstellen van het beleid en in de uitvoering (rol- en taakverdeling);
4. inspirerend en enthousiasmerend werkt **voor interne en externe stakeholders**

Proces komende periode

Bijlage: goede voorbeelden

Inspiratie: goede voorbeelden (controle)

1. Openbare ruimte: In de openbare ruimte vinden verscheidende initiatieven plaats zoals straatmeubilair van gerecycled materiaal, het hergebruik van verkeersborden, lichtmasten en van tegels, en een zelf gemaakt insectenhotel van een gebruikte elektra kast.

2. Grondstoffen analyse: Een grondstoffenanalyse geeft een inkijk in de benodigde en vrijkomende grondstoffen om daarvanuit cijfermatig ondersteunde kansen te kunnen noemen voor preventie en hergebruik.

3. Deel en "as a service" concepten stimuleren: Intern wordt het gebruik van deelconcepten gestimuleerd. Dit kan bijvoorbeeld op het gebied van mobiliteit (deelauto's en fietsen), bouwgereedschappen, werkvoertuigen en textiel. Zo is het strooien bij vorst nu een eigen dienst maar je kan zout strooien ook als dienst afnemen

goede voorbeelden (invloed)

1. Living Lab aanpak: Door het opzetten van een living lab aanpak ontstaat de mogelijkheid om handelingsperspectief te bieden voor circulaire uitdagingen is een latente behoefte op verschillende thema's. Met behulp van een living lab aanpak zet de gemeente, in haar rol als facilitator, samen met andere partijen een extra stap om circulaire icoonprojecten in deze vroege fase van de circulaire economie aan te jagen en te laten slagen

2. Subsidiering
De gemeente zal in relatie tot de lokale bouwopgave stimuleren dat in projecten een beroep wordt gedaan op subsidiemogelijkheden van de rijksoverheid, de provincie en de EU. Subsidies kunnen betrekking hebben op materiaalgebruik (houtbouw) en bouwen op een wijze die het mogelijk maakt dat bouwwerken weer op een eenvoudige wijze kunnen worden gedemonteerd en elders weer gebruikt.

3. Circulaire waardes gemeente breed laten landen: Circulariteit dient integraal te worden opgenomen in alle domeinen en gemeentelijke uitingen:
Communicatie: Circulariteit wordt actief uitgedragen in communicatie uitingen waarbij de boodschap is dat circulariteit helpend is aan alle thema's. Het is geen of/of maar en/en.
*Gemeentelijke bijeenkomsten***:** Gemeentelijk bijeenkomsten en events voldoen vanaf 2023 aan circulaire maatstaven. Dit draagt bij aan de exposure en impact op beeldvorming van bezoekers.

goede voorbeelden (betrokkenheid)

1. Verkennen en bouwen aan een sterk regionaal netwerk voor circulaire economie: Gemeente X bouwt samen met buurgemeenten, provincie en partners zoals VNO-NCW aan het regionale netwerk circulaire economie. Hierbij neemt zij het initiatief voor het organiseren en aanjagen van enkele netwerkbijeenkomsten op het gebied van circulaire economie. Hiermee zorgt ze voor verbinding, afstemming en inspiratie.

2. Aansluiten bij bestaande programma's en netwerken: De gemeente zoekt actief aansluiting bij stimulerende programma's en netwerken en sluit aan bij bestaande evenementen. Door als gemeenten betrokken te zijn bij regionale en landelijke netwerken wordt kennis opgedaan en gedeeld over circulaire (beleids-) maatregelen, oplossingen en innovaties.